

وزارت راه و شهرسازی
معاونت معماری و شهرسازی
دفتر معماری، طراحی شهری و بافت‌های واجد ارزش

بازخوانی [بازطراحی] اصول بازطراحی معماری داخلی

گریم بروکر و سالی استون
ترجمه‌ی سید احسان مسعود

Brooker, Graeme

بروکر، گریم
بازخوانی [بازطراحی]: اصول بازطراحی معماری داخلی / گریم بروکر و سالی استون؛ ترجمه‌ی سیداحسان مسعود؛
ویراستار کتیون یوسفی؛ [برای] وزارت راه و شهرسازی، معاونت معماری و شهرسازی، دفتر معماری، طراحی شهری
و بافت‌های واجد ارزش.
مشهد: کتابکده کسری، ۱۳۹۹.
ص: ۲۷۲. مصور (رنگی).

۹۷۸-۶۲۲-۶۹۶۳-۱۲-۱

شابک:

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی:

Rereadings : interior architecture and the design principles of remodelling existing buildings, 2004.

Interior architecture

موضوع: معماری داخلی

Buildings -- Remodeling for other use

موضوع: ساختمان‌ها -- تغییر کاربری

Architecture -- Conservation and restoration

موضوع: معماری -- نگهداری و مرمت

Stone, Sally

شناسه افزوده: استون، سالی

شناسه افزوده: مسعود، احسان، ۱۳۶۶ - مترجم

شناسه افزوده: یوسفی، کتیون، ۱۳۶۰ - ویراستار

شناسه افزوده: ایران، وزارت راه و شهرسازی، دفتر معماری، طراحی شهری و بافت‌های واجد ارزش

رده بندی کنگره:

NAY۸۵۰

۷۲۹

رده بندی دیویی:

۶۱۱۴۲۶

شماره کتابشناسی ملی:

کتابکده تخصصی هنر، معماری و شهرسازی کسری

بازخوانی [بازطراحی] اصول بازطراحی معماری داخلی

گریم بروکر و سالی استون

ترجمه: سید احسان مسعود
(مدرس دانشکده معماری دانشگاه تهران)

ویراستار: کتیون یوسفی

صفحه‌آرایی: منا گندمکار

چاپ اول: بهار ۱۳۹۹

چاپ دوم: بهار ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۶۳-۱۲-۱

انتشارات: کتابکده کسری

نشانی: مشهد فلسطین ۱۴ پلاک ۱۰ تلفن: ۰۵۱ ۳۷۶۷۰۰۱۹

وبسایت و فروشگاه اینترنتی: www.kasrapublishing.ir

کلیه حقوق نشر این اثر برای کتابکده کسری و وزارت راه و شهرسازی محفوظ است. هر گونه تصویربرداری و تکثیر اعم از نسخه کاغذی و دیجیتال و... از تمام یا بخشی از آن ممنوع و موجب پیگرد قانونی است.

پیشگفتار

جریان فرهنگی ملت‌ها از طریق ساختارها و محصولات فرهنگ آنها تداوم می‌یابد و شاخصه‌های یک فرهنگ نیز از قبیل زبان، آداب‌ورسوم، فضاهای کالبدی و... طی سالیان و از رهگذر تغییراتی که به تناسب سازگاری با شرایط جدید می‌پذیرند، بقای آن را تضمین می‌کنند. به عبارت دیگر، زمانی اجزای فرهنگی به موزه‌ها سپرده می‌شود که تقریباً اثری از آن فرهنگ و اقوام منتسب به آن باقی نمانده و به تاریخ پیوسته است؛ لباس‌هایی که کسی آنها را نمی‌پوشد، ظروفی که کسی در آنها نمی‌خورد و نمیاشامد و ساختمان‌هایی که زندگی در آنها جریان ندارد، نشان از فرهنگ‌هایی دارند که به تاریخ پیوسته‌اند. این واسپاری به موزه‌ها اگرچه آنها را ابدی می‌کند، اما از حیات تهی کرده و زندگی آنها را به خاطرات و حافظه‌ها وامی‌گذارد.

در این میان، شهرها و ساختارهای کالبدی اهمیت ویژه می‌یابند؛ به عبارتی، اگر اجزای فرهنگ از قبیل زبان و آداب‌ورسوم را بر اساس میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری دسته‌بندی کنیم، به‌طور قطع، ساختمان‌ها در سطح بالایی از اهمیت قرار خواهند گرفت. عناصر کالبدی شهر و معماری، جلوه‌هایی پررنگ از جریان‌های فرهنگی در خود دارند؛ پس چگونه می‌توان آنها را بدون ملاحظه این میزان از تأثیر و تأثر، نه اینکه به موزه‌ها و گنجینه‌ها بسپاریم که انبوه‌بارتر از آن، به‌مثابه اشیائی دور ریختنی با قدرت تخریبی که محصول سوءبرداشت و سوءاستفاده از اندیشه و ابزار مدرن است، کمر به نابودیشان ببندیم؟

علاوه بر جنبه‌های فرهنگی و ضرورت صیانت از آثار تاریخی و فرهنگی، جریان‌های فکری جدید و رویکردهای اقتصادی و محیط‌زیستی در بهره‌وری و حفظ بیشتر منابع و سرمایه‌های انسانی و طبیعی، بیش از پیش ضرورت حفاظت را بر ما آشکار کرده‌اند. موضوع، نگاه به بناها به‌مثابه‌ی ذخایری غنی از ماده، و انرژی نهفته است؛ نگاهی که امروزه اگر نتواند نیروهای قدرتمندی که بقا و دوام ساختمان را تهدید می‌کنند، مغلوب کند، دست‌کم به بازیافت اجزا و برگرداندن جزء‌جزء مواد تشکیل‌دهنده‌شان به چرخه‌ی تولید دوباره منجر می‌گردد.

در باب این ضرورت، استدلال‌های گوناگون از زوایای مختلف گفته و نوشته شده و طی سال‌های گذشته توجه بخش عمده‌ی نهادها و اشخاص مرتبط با موضوع را به خود معطوف کرده است؛ هرچند در به فعلیت درآمدن و تحقق آن راهی طولانی پیش روی ماست. اکنون، توجه مدیران، برنامه‌ریزان و متخصصان بیش از پیش به اهمیت حفظ بناها و بافت‌های تاریخی و واجد ارزش جلب شده است؛ اگرچه بخش زیادی از این سرمایه‌ها از دست رفته، اما بخش قابل توجهی نیز هنوز پابرجاست و نیازمند توجه ویژه. امروز ما میراث‌دار بافت‌ها و بناهای ارزشمندی هستیم که از گذر پرییچ‌وتاب روزگاران، سرنوشت خود را به ما سپرده‌اند تا ما چگونه آن را به آیندگان برسانیم.

ساختمان‌هایی که امروزه فرسوده شده و یا بهره‌برداری از آنها در کاربری اولیه‌شان ممکن نیست، تخریب و نوسازی را سرنوشت محتوم خود نمی‌دانند. این بناها اگرچه نمی‌توانند نقش اولیه خود را ایفا کنند، اما دارای ظرفیت‌هایی نهفته در درون خود هستند. موضوع مهم، شناخت این ظرفیت‌هاست.

یک بنا فارغ از شکل، فرم و کاربری دارای ظرفیت‌هایی است که در هر کاربری خاص می‌توان بخش‌هایی از آن را فعال کرد. «بازطراحی» موضوع فعالسازی این ظرفیت‌هاست؛ ظرفیت‌هایی که ممکن است الزاماً در کاربری قبلی به فعلیت در نیامده باشند و استفاده‌ی مجدد منطبق بر این ظرفیت‌ها است که می‌تواند ضمن پاسداری از ارزش‌های فرهنگی آنها، حفظ سرمایه‌های مادی و طبیعی ما در بخش ساختمان را تلاوم بخشد. کتاب حاضر اثر دو تن از متخصصان حوزه‌ی طراحی داخلی، منبعی است که علاوه بر معرفی نمونه‌های ارزشمندی از پروژه‌های «تغییر کاربری» و «بازطراحی»، نوعی روش‌شناسی در این زمینه ارائه کرده است که با آن می‌توان رابطه‌ی میان ساختمان و استفاده‌ی مجدد منطبق بر آن را در قالب‌های احیاء، بازسازی و تغییر کاربری تعیین کرد. نویسندگان این تعیین رابطه را در سه سطح تبیین می‌کنند:

ابتدا، تحلیل است که در آن، فرم و ساختار بنای موجود شناخته شده و در گذشته و عملکرد اولیه‌ی آن کاوش می‌گردد، و زمینه و محیط به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل مؤثر در کاربری پیشنهادی ارزیابی می‌گردد. سطح دوم راهبردهایی است که خود، بنا بر نسبت رابطه‌ی میان آنچه که هست (وضع موجود) و آنچه که پیشنهاد می‌گردد، تقسیم‌بندی می‌شوند. این راهبردها نوع تغییری که قرار است از خلال فرایند آماده‌سازی برای استفاده‌ی مجدد از ساختمان انجام شود را تعیین می‌کند. در نهایت آنچه که راهبردهای تعیین شده را در شکل کالبدی خود مجسم خواهد کرد، تحت عنوان تاکتیک‌ها، در فصل سوم کتاب تعریف شده است.

بر این اساس، معاونت شهرسازی و معماری در راستای تکالیف ترویجی و حمایتی خود، انتشار کتاب *بازخوانی [بازطراحی]* را در دستور کار خود قرار داد. امید است این کتاب بتواند دانش تخصصی را ارتقا داده و بر ذخیره‌ی تجربه ما در شناخت صحیح و فعال‌سازی ظرفیت‌های مستتر در بناهای تاریخی و واجد ارزش، بیفزاید.

فرزانه صادقی مالوآجرد

معاون شهرسازی و معماری

و دبیر شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

فهرست

فصل اول	فصل دوم	فصل سوم	فصل چهارم
تحلیل	راهبرد	تاکتیک‌ها	نمونه‌های موردی
مقدمه ۲۳	مقدمه ۸۳	۱۴۸ مقدمه	
فرم و ساختار	مداخله	صفحه	۲۳۷ مرکز فیلم ایرلند
مقدمه ۲۶	۸۵ مقدمه	۱۵۰ مقدمه	۲۴۲ موزه‌ی کستلوکیو
نمونه‌ها ۲۹	۸۸ نمونه‌ها	۱۵۵ نمونه‌ها	۲۴۸ ماری ینکرش
تاریخ و کاربری	جایگذاری	شیء	و کتابخانه
مقدمه ۴۲	۱۰۴ مقدمه	۱۷۲ مقدمه	۲۵۲ موزه‌ی اسقف، هامر
نمونه‌ها ۴۴	۱۰۶ نمونه‌ها	۱۷۵ نمونه‌ها	۲۵۷ براسری
زمینه و محیط	چیدمان	نور	۲۶۱ گالری ملی
مقدمه ۵۵	۱۳۹ مقدمه	۱۸۶ مقدمه	
نمونه‌ها ۵۹	۱۳۰ نمونه‌ها	۱۸۹ نمونه‌ها	
کاربری پیشنهادی		سطح	۲۶۶ پی‌نوشت
مقدمه ۷۱		۱۹۹ مقدمه	۲۶۸ واژه‌نامه
نمونه‌ها ۷۲		نمونه‌ها	۲۶۹ کتاب‌نامه
		بازشوها	
		۲۱۰ مقدمه	
		۲۱۳ نمونه‌ها	
		حرکت	
		۲۲۲ مقدمه	
		۲۲۵ نمونه‌ها	